Det kan være vanskelig å hjelpe pasienter med betalingsvansker

Ukom

BETALINGSVANSKER - EN PASIENTSIKKERHETSRISIKO

Det kan være vanskelig å hjelpe pasienter med betalingsvansker

Publisert 9. september 2022

ISBN 978-82-8465-025-8

Mange strekker seg langt for å finne gode løsninger dersom pasienten ikke kan betale. Flere diskuterer med sine kollegaer, kontakter Nav, fastlegen eller andre. Noen ganger stopper imidlertid hjelpen opp på grunn av taushetsplikten. Pasienten må samtykke til at behandler kontakter Nav eller fastlegen om betalingsvansker. Enkelte av de intervjuede forteller om hvordan de kunne få til samhandling ved å ha pasienten med i en dialog, eller be om at det er greit å dele informasjon. Det kan se ut som dette mulighetsrommet brukes lite.

Klinikere opplever at det er mange forhold de skal håndtere for å gi helhetlig helsehjelp i en travel hverdag. Tidspress er et slikt forhold. En vi intervjuet forteller at de også kunne risikere å ende opp med å bruke for lang til i telefonkø hos andre hjelpende instanser, for eksempel hos Nav. Denne tiden har de ikke alltid tilgjengelig, og dermed blir slik kontakt ofte ikke tatt.

Flere av de intervjuede forteller om midlertidige ordninger og prosjekt der sykehuset har hatt tettere samarbeid med sosionom- og Nav-tjenester, samt samlokalisering av tjenestene. Disse prosjektene blir omtalt som vellykkede, men har likevel ikke gått over til etablerte ordninger.

Vi fant at sosionomtjenesten vil være en viktig ressurs å ha tilgjengelig for sykehus for å bistå pasienter med økonomiske problemer. Sosionomtjeneste i eller utenfor sykehuset kan være pasientens bindeledd til Nav eller økonomisk rådgiver i kommunen. Hjelp fra en slik tjeneste forutsetter at behandler fanger opp pasientens betalingsproblem.

Få oppga at poliklinikken de arbeidet ved hadde sosionom tilgjengelig til pasientveiledning rundt økonomiske forhold. De mente at stillingsbrøken var for liten. Andre pekte på at sosionomer ofte blir brukt som behandlere i kliniske stillinger i psykisk helsevern.

Ingen av helseforetakene oppga at de hadde etablerte samarbeidsrutiner med Nav, men noen få oppga at de samarbeidet med Nav om pasienter med betalingsvansker.

Rørosprosjektet, som vi har omtalt tidligere i rapporten, resulterte også i at pasienter som ønsket det, fikk tilbud om enten personlig rådgiving i Nav eller telefonsamtale via Navs anonymiserte økonomiveiledningstjeneste. Flere måneder etter at prosjektet var over, fortalte fastlegene i studien at flere pasienter nå enn tidligere fikk rådgiving hos Nav.

Arne Holte vurderer med utgangspunkt i tilgjengelig forskning hvordan uhelse kan forebygges ved å ta tak i de mekanismene som skaper uhelse (39). Han viser at behandlingseffekt og tilfriskning fra vanlige psykiske lidelser antakelig kan effektiviseres ved å kople psykoterapi med økonomisk veiledning. I tillegg kan samlokalisering av velferds- og primærhelsetjenester styrke psykisk helse og livskvalitet blant folk som sliter med gjeld og psykiske vansker. Dette er ikke etablert i tjenestene i dag.

Statens undersøkelseskommisjon
for helse-og omsorgstjenesten

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924